

Wat is tuberculose?

Tuberculose is een besmettelijke ziekte, veroorzaakt door de tuberkelbacterie of bacil van Koch, die de longen aantast en soms ook de nieren, beenderen, klieren, ...

Hoe geraakt een persoon besmet?

Tuberculose wordt praktisch uitsluitend overgebracht langs de lucht.

Een persoon met besmettelijke of open longtuberculose brengt bij het hoesten, spreken of niezen tuberkelbacteriën in de lucht.

Personen in de nabije omgeving kunnen de bacteriën inademen. Als deze ingeademde bacteriën de longen binnendringen, veroorzaken ze daar een kleine ontsteking.

Een gezond lichaam maakt automatisch afweerstoffen die meestal voldoende zijn om uitbreiding van de ziekte tegen te gaan. Bij personen met verminderde weerstand kan de ontsteking zich verder uitbreiden en kunnen de bacteriën via de bloed- of lymfebanen ook in andere organen (nieren, klieren, beendergestel, ...) terechtkomen.

Besmettingen gebeuren dus niet door het gebruik van huishoudelijke voorwerpen, eetgerei, boeken, voedsel, ...

Wie kan tuberculose krijgen?

Iedereen kan deze ziekte doormaken.

Jonge kinderen en mensen met een verminderde weerstand zijn wel veel vatbaarder voor tuberculose.

Wat zijn de klachten bij tuberculose?

De meest voorkomende klachten bij actieve tuberculose zijn een aanslepende hoest, vaak met fluïmen, verminderde eetlust, gewichtsverlies, pijn aan de borstkas, (hoge) koorts, nachtzweeten en vermoeidheid. De klachten hoeven niet allemaal tegelijk op te treden en het is zelfs mogelijk dat iemand geen van deze klachten vertoont en toch tuberculose doormaakt!

Is tuberculose te genezen?

Ja, deze ziekte kan volledig genezen worden.

De behandeling bestaat meestal uit drie of vier geneesmiddelen (tuberculostatica) die de patiënt best samen en nuchter inneemt. De patiënt moet de medicatie gedurende minstens zes maanden innemen omdat de tuberkelbacteriën moeilijk vernietigbaar zijn.

Wanneer is iemand besmettelijk voor zijn/haar omgeving?

Een zieke is besmettelijk als bij onderzoek van de fluïmen tuberkelbacteriën worden aangetoond (open longtuberculose). Een persoon met een gesloten longtuberculose of een tuberculoseaantasting van een ander orgaan (buiten de longen) is meestal niet besmettelijk.

Wanneer de zieke gedurende enkele weken zijn/haar behandeling goed gevolgd heeft, vermindert het hoesten en de besmettelijkheid maar de ziekte is nog niet genezen.

Ook een goede hoesthygiëne verkleint de besmetting van anderen.

De zieke hoest met afgewend gezicht met de hand voor de mond in een papieren zakdoek.

Waarom en hoe wordt een contactonderzoek verricht?

Mensen in de omgeving van een zieke met besmettelijke longtuberculose moeten zich laten onderzoeken om na te gaan of ze besmet zijn of misschien zelf ziek zijn.

Bij jonge personen wordt hiervoor een huidtest (tuberculinetest of intradermotest) uitgevoerd; bij oudere personen wordt een röntgenfoto van de longen gemaakt.

De verpleegkundige van de dienst voor tuberculosebestrijding (VRGT) stelt samen met de zieke een lijst op van de personen waarmee de zieke de laatste tijd veelvuldig omging: gezinsleden, familieleden, vrienden, collega's, klasgenoten, leden van een vereniging of vrijetijdsclub.

Mensen in de omgeving van een recent besmette persoon moeten zich eveneens laten onderzoeken om de nog ongekende zieke (ziektebron) op te sporen.

Bronvermelding: Vlaamse Vereniging voor Respiratoire Gezondheidszorg en Tuberculosebestrijding vzw (www.vrgt.be)

Denk aan uw gezondheid. Laat u vaccineren!

Veel ziekten ontstaan via een infectie door een virus of een bacterie.

Onderstaande lijst vermeldt 16 gevaarlijke infectieziekten en hun oorzaak.

Naast de medische naam van de oorzaak vindt u de ziektenaam in het Nederlands en in uw taal.

	MEDISCHE NAAM van de OORZAAK [virus of bacterie]	ZIEKTE IN HET NEDERLANDS	ZIEKTE IN UW TAAL
1	Polio [virus]	Kinderverlamming	
2	Difterie [bacterie]	Kroep	
3	Tetanus [bacterie]	Klem	
4	Pertussis [bacterie]	Kinkhoest	
5	H.influenzae type b (Hib) [bacterie]	Hersenvliesontsteking door Hib	
6	Hepatitis B (HB) [virus]	Geelzucht door HB	
7	Mazelen [virus]	Mazelen	
8	Bof [virus]	Dikoor	
9	Rubella [virus]	Rode hond	
10	Meningokok van serogroep C [bacterie]	Hersenvliesontsteking door Meningokok C	
11	Pneumokok [bacterie]	Hersenvliesontsteking door Pneumokok	
12	Rota [virus]	Diarree door Rotavirus	
13	Human Papilloma Virus (HPV) [virus]	Baarmoederhalskanker door HPV	
14	Hepatitis A (HA) [virus]	Geelzucht door HA	
15	Influenza [virus]	Griep	
16	TBC [bacterie]	Tuberculose	

Vaccinatie is een belangrijk middel in de strijd tegen infectieziekten.

De overheid stelt veel vaccins gratis ter beschikking.

Meer info vindt u op de website van de Vlaamse overheid: www.zorg-en-gezondheid.be/vaccinatie.aspx

Vaccinatie beschermt u tegen ziekten met volgende symptomen:

1. Kinderverlamming (Polio)

Spierverlammingen (van armen en benen, buikspieren, slik- en ademhalingsspieren) spierverkorting en beenmisvorming (vooral bij kinderen in de groeiperiode) en hersenvliesontsteking. Vaak levenslange verlamingsletsels. Een verplichte vaccinatie in België sinds 1967 onderdrukt de verspreiding van de ziekte volledig.

2. Kroep (Difterie)

Ernstige ontsteking van keel en luchtwegen met ademnood, soms dodelijk. De besmetting verspreidt zich via de lucht (hoesten, niezen) en via de handen. Voor een goede bescherming moet de vaccinatie om de 10 jaar herhaald worden.

3. Klem (Tetanus)

Ongecontroleerde pijnlijke spierkrampen, eerst in gelaat en daarna in rug en nek. Soms dodelijk door spasme van de ademhalingsspieren. Besmetting vooral door (vuile) huidwonden, op straat. Start van de vaccinatie is nog mogelijk, snel na de besmetting. Volledige vaccinatie beschermt zeker 10 jaar.

4. Kinkhoest (Pertussis)

Langdurige hoestaanvalen met opgeven van taai slijm. Erg gevaarlijk voor jonge kinderen, soms dodelijk. Zeer besmettelijk via de lucht en de handen.

5. Hersenvliesontsteking door Hib

Hib dringt via de neus diep in het lichaam en kan vele ontstekingen veroorzaken, vooral van de hersenvliezen (meningitis). Zeer gevaarlijk voor kinderen onder 5 jaar, soms dodelijk. Verspreiding via de lucht en de handen. Verhoogd risico in dichtbevolkt gebied.

6. Geelzucht door Hepatitis B

Vaak ongemerkte besmetting, soms acute leverontsteking met geelzucht. Dit kan na 6 maanden leiden tot een chronische leverontsteking met verwikkelingen zoals levercirrose en leverkanker. Zeer besmettelijk, vooral via bloed en seksueel contact. Niet verspreid via lucht, voedsel of water.

7. Mazelen

Koorts met rode huiduitslag over het hele lichaam, zeer besmettelijk via de lucht of speeksel. Gevaarlijke verwikkelingen zijn ontstekingen van middenoor, longen en hersenen. Soms dodelijk, vooral bij zeer jonge kinderen, bij ondervoeding en bij chronisch zieken.

8. Dikoor (Bof)

Koorts en zwelling van de speekselklieren, met als mogelijke verwikkeling een ontsteking van hersenen en hersenvliezen. Na de puberteit is ontsteking van de teelballen bij jongens mogelijk (steriliteit is zeldzaam). Besmettelijk via lucht of speeksel.

9. Rode hond (Rubella)

Koorts met roze huiduitslag over het hele lichaam en met gezwollen klieren. Verwikkelingen zijn ontstekingen van gewrichten (vaak) en hersenen (zelden, soms dodelijk). Zeer gevaarlijk voor zwangere vrouwen tijdens de eerste 3 maanden van de zwangerschap: de baby kan doof of blind worden of andere zware afwijkingen vertonen. Besmettelijk via lucht of speeksel.

10. Hersenvliesontsteking door Meningokok C

Kan naast hersenvliesontsteking ook hersenontsteking en bloedvergiftiging veroorzaken. In België zijn de meeste meningokokken van groep B en C. Enkel tegen meningokok C is een vaccin beschikbaar. Jonge kinderen (van 0 tot 5 jaar) en adolescenten (15-19 jaar) lopen het meeste risico.

11. Hersenvliesontsteking door Pneumokok

Kan hersenvliesontsteking veroorzaken evenals longontsteking, middenoorontsteking en bloedvergiftiging. De ziekte kan op enkele uren dringende behandeling noodzakelijk maken. Er bestaat een specifiek vaccin voor zuigelingen en een ander vaccin voor volwassenen.

12. Diarree door Rotavirus

In ons land de belangrijkste oorzaak van ernstige diarree en de meest frequente oorzaak van ziekenhuisopname bij kinderen jonger dan 5 jaar (wegens risico op uitdroging). Vaccinatie wordt aanbevolen voor alle zuigelingen jonger dan 6 maanden. Dit vaccin wordt via de mond toegediend.

13. Baarmoederhalskanker door HPV

Besmetting kan bij vrouwen kanker van de baarmoederhals veroorzaken. Vaccinatie van meisjes dient voor het eerste seksuele contact te gebeuren. Naast vaccinatie blijft screening van baarmoederhalskanker ('onderzoek met uitstrijkje') nodig.

14. Geelzucht door Hepatitis A

Besmetting (via contact met stoelgang) gebeurt in minder goede hygiënische omstandigheden, vooral bij een reis naar een ontwikkelingsland. Hoe ouder de patiënt, hoe heviger de klachten. Volwassenen krijgen vrijwel altijd geelzucht, gevolgd door lange periode van vermoeidheid. Bijna altijd genezing zonder blijvende schade. Zeldzaam is de fatale verwikkeling van ernstige leverontsteking.

15. Griep (influenza)

Besmetting gebeurt door inademing of via handcontact. Gekende ziekte tekens zijn koorts, rillingen, hoesten, hoofdpijn, keelpijn, spierpijn en vermoeidheid. Volledig herstel kan twee weken duren. Ouderen en chronisch zieken lopen een hoog risico op (mogelijk dodelijke) verwikkelingen bij griep.

Aanpak van tuberculose (TBC) in België**Tuberculose (TBC)**

Tuberculose tast meestal de longen aan. Dat leidt tot hoest, vermagering en bloed opgeven. De ziekte is levensgevaarlijk en besmettelijk, vooral via hoesten. De ziekte komt vooral voor in ontwikkelingslanden. In België komt TBC ook nog voor, maar veel minder dan vroeger. TBC is goed te behandelen met een (langdurige) medicatiekuur. Er bestaat een BCG-vaccin tegen TBC maar vaccinatie is enkel nuttig voor jonge zuigelingen die verblijven in landen met een hoog risico. In België gebeurt deze vaccinatie niet. In ons land is snelle opsporing en behandeling van TBC de aanbevolen aanpak.

Meer info: www.vrgt.be/tbc.htm

Dit document is gebaseerd op een tekst van de werkgroep infecties van Logo stad Antwerpen.